

UTJECAJ CIRKULARNE EKONOMIJE NA KONKRETNOM PROJEKTU KROZ VIZIJU, MISIJU I CILJ - RAZVOJ EKO TURISTIČKE DESTINACIJE NA RURALNOM PODRUČJU

Maksim Milivojević¹, Duško Stić¹

¹Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku

e-mail: mmilivojevic035@gmail.com, drdskonzultant@gmail.com

Pregledni članak

UDK / UDC 338.48:504:712

Sažetak

Vizija projekta odnosi se na dugoročni cilj i širu svrhu projekta, često uključuje pozitivan utjecaj na različite interesne strane kao što su investitori, lokalna zajednica, grad i država. Vizija se može razlikovati ali i komplimentirati za svaku od interesnih skupina. Vizija za investitora je financijska dobit i održivost kao što je ostvarivanje profitabilnosti i povrata investicije. Dugoročni potencijal rasta je važna investitoru što uključuje prilagodbu tržišnim promjenama i razvoj novih prilika. Vizija za lokalnu zajednicu je poboljšanje kvalitete života stanovnika kroz infrastrukturne projekte kao i otvaranje novih radnih mjesta i prilika za lokalno stanovništvo. Projekti koji uzimaju u obzir ekološku održivost. Korištenje obnovljivih izvora energije ili minimiziraju štetni utjecaj na okoliš podržavaju dugoročnu dobrobit zajednice su poželjni u razvojnem procesu lokalne zajednice. Socijalna kohezija i inkluzija potiču društvenu integraciju i povjerenje u lokalnu zajednicu. Vizija za državu je ekonomski rast i povećanje BDP-a kroz poticanje proizvodnje, zapošljavanje i izvozne aktivnosti. Kroz stvaranje novih radnih mjesta i ekonomski rast, država ostvaruje veće prihode od poreza, što omogućuje financiranje javnih usluga i razvojne programe.

Ključne riječi: dugoročni cilj, interesne strane, investitori, lokalna zajednica

JEL klasifikacij: Q56

Abstract

The project vision refers to the long-term goal and broader purpose of the project, often including a positive impact on various stakeholders such as investors, the local community, the city, and the state. The vision can differ but also complement each stakeholder group. The vision for the investor is financial profit and sustainability, such as achieving profitability and return on investment. Long-term growth potential is important to the investor, which includes adapting to market changes and developing new opportunities. The vision for the local community is to improve the quality of life for residents through infrastructure projects, as well as creating new jobs and opportunities for the local population. Projects that consider ecological sustainability, use renewable energy sources, or minimize harmful environmental impacts support the long-term well-being of the community and are desirable in the development process of the local community. Social cohesion and inclusion promote social integration and trust within the local community. The vision for the state is economic growth and an increase in GDP through encouraging production, employment, and export activities. By creating new jobs and economic growth, the state generates higher tax revenues, which enables financing of public services and development programs.

Keywords: long-term goal, stakeholders, investors, local community

JEL classification: Q56

UVOD

Cirkularna ekonomija sve više postaje ključan koncept za održivi razvoj društva i gospodarstva, posebno u sektorima koji imaju značajan utjecaj na okoliš, u ovom slučaju turizma. Za razliku od tradicionalnih linearnih modela koji se temelje na načelima „uzmi, koristi, odbaci“, cirkularna ekonomija promiče zatvorene cikluse materijala, energije i resursa, čime se smanjuje ekološki otisak i povećava ekonomska vrijednost. Ovaj pristup nije samo alat za smanjenje otpada, već i strategija za inovaciju, stvaranje novih poslovnih prilika i unapređenje kvalitete života.

U kontekstu Republike Hrvatske, turizam igra ključnu ulogu u nacionalnom gospodarstvu, ali istovremeno stvara značajne pritiske na prirodne resurse, infrastrukturu i zajednice. Upravo iz tog razloga, implementacija cirkularnih principa u turističke projekte nudi potencijal za transformaciju sektora u održiviji i otporniji oblik, koji može donijeti dugoročnu korist svim interesnim dionicima.

Jedan od primjera primjene cirkularne ekonomije u turizmu je projekt BIO resorta/ranch, koji spaja održivost, inovativne tehnologije i atraktivan turistički sadržaj. Kroz razvoj multifunkcionalnog prostora na temeljima starog velikog gospodarskog imanja na 65 hektara sa starim objektima, plantažama i jezerom koje se sada pretvara u novi projekt koji uključuje rekreaciju, poljoprivredu, stočarstvo i proizvodnju energije, projekt ima ambiciju postati predvodnikom u održivom turizmu u Republici Hrvatskoj. Resort je osmišljen kako bi se zadovoljile potrebe modernih turista za jedinstvenim i personaliziranim iskustvima, istovremeno podupirući ekonomski razvoj lokalne zajednice i pridonoseći očuvanju okoliša.

Cilj ovog rada je analizirati utjecaj cirkularne ekonomije kroz viziju, misiju i ciljeve projekta BIO resorta/ranch. Naglasak je na identificiranju načina na koje ovaj projekt doprinosi održivom razvoju, potiče inovaciju te usklađuje interese investitora, lokalne zajednice i države. Kroz ovu analizu, rad također nastoji pružiti smjernice za buduće projekte koji bi mogli koristiti slične principe i strategije kako bi postigli ravnotežu između gospodarskog rasta i očuvanja okoliša.

1.VIZIJA, MISIJA, CILJ

1.1.VIZIJA

Vizija projekta BIO resorta/ranch je stvoriti jedinstvenu destinaciju koja integrira održivost, inovativne tehnologije i nezaboravna turistička iskustva, postajući predvodnik u održivom turizmu u Republici Hrvatskoj i regiji.

Za investitore: Cilj je osigurati stabilan povrat investicija kroz kombinaciju inovativnih poslovnih modela i održivih praksi. Projekt pruža dugoročni potencijal rasta, omogućujući prilagodbu tržišnim promjenama i stvaranje novih poslovnih prilika, čime se gradi povjerenje među investitorima. BIO resort/ranch demonstrira kako održivi projekti mogu biti i ekonomski isplativi.

Za lokalnu zajednicu: Projekt teži postati simbolom razvoja i napretka kroz otvaranje radnih mjesta, unapređenje lokalne infrastrukture i promociju društvene uključenosti. Ulaganje u obnovljive izvore energije i smanjenje ekološkog otiska osigurava dugoročnu dobrobit zajednice, dok aktivnosti poput radionica i edukacija potiču socijalnu koheziju.

Za državu: BIO resort/ranch doprinosi povećanju BDP-a i poticanju gospodarskog rasta kroz povećanje izvoza, zapošljavanja i potrošnje. Projekt je model za primjenu cirkularne ekonomije u

praksi, pridonoseći implementaciji europskih zelenih smjernica i pozicionirajući Republiku Hrvatsku kao lidera u održivom turizmu.



Slika 1: Vizija budućeg resorta

Izvor: https://www.sorrelriver.com/site/assets/files/9870/moab_luxury_utah_resorts.1200x0.jpg
1.2.MISIJA

Misija projekta BIO resorta/ranch je unaprijediti turističku ponudu Hrvatske stvaranjem integrirane destinacije koja promiče održive prakse, povezuje ljude s prirodom i osigurava višestruke koristi za društvo, gospodarstvo i okoliš.



Slika 2: Povezivanje s prirodom

Izvor: <https://organizedadventurer.com/sorrel-river-ranch/>

Održivi razvoj: Misija uključuje stvaranje infrastrukture koja koristi obnovljive izvore energije, smanjuje otpad i koristi lokalne resurse. Time se projekt pozicionira kao primjer zelene tranzicije u turističkom sektoru.

Povezivanje ljudi i prirode: Resort omogućuje gostima da dožive avanturističke, edukativne i opuštajuće aktivnosti koje naglašavaju važnost očuvanja okoliša i lokalnih tradicija.

Društvena odgovornost: Projekt ima za cilj jačanje lokalne zajednice kroz otvaranje radnih mjesta, poticanje lokalnog poduzetništva i promicanje društvene uključenosti. Uključivanje lokalnih poljoprivrednika i zanatlija dodatno jača zajednicu i osigurava održivi rast.

Ekološka inovacija: Misija uključuje razvoj tehnologija koje smanjuju ekološki otisak, poput solarnih panela i regenerativnih sustava energije, osiguravajući smanjenje emisija stakleničkih plinova.

1.3.CILJ

Ciljevi BIO resorta/ranch osmišljeni su kako bi bili konkretni, mjerljivi i usmjereni na postizanje održivog razvoja, zadovoljstva posjetitelja i ekonomske koristi.

1. Ekološki ciljevi:

- Instalacija solarnih panela za proizvodnju 100% potrebne energije resorta te prodaju viška energije,
- Smanjenje otpada za najmanje 30% kroz recikliranje, kompostiranje i ponovnu upotrebu materijala,
- Smanjenje emisija CO₂ kroz upotrebu obnovljivih izvora energije i održivih prijevoznih sredstava poput električnih vozila.

2. Gospodarski ciljevi:

- Otvaranje najmanje 50 novih radnih mjesta u prvoj fazi projekta, uz planirano povećanje u narednim godinama,
- Povećanje turističke atraktivnosti regije, s ciljem privlačenja minimalno 10.000 posjetitelja godišnje,
- Diversifikacija prihoda kroz rekreacijske sadržaje, ugostiteljstvo, poljoprivredu i prodaju energije.

3. Društveni ciljevi:

- Edukacija lokalne zajednice o održivim praksama kroz radionice i interaktivne aktivnosti,
- Povećanje socijalne uključenosti zapošljavanjem lokalnog stanovništva, uključujući ugrožene skupine,
- Pružanje subvencioniranih ili besplatnih aktivnosti za lokalnu djecu i mlade, poput edukacija o prirodi i sportskih programa.

4. Inovativni ciljevi:

- Uvođenje regenerativnih sustava energije, poput elektro-turbina u kotačima vozila, kako bi se smanjila ovisnost o vanjskim izvorima energije,

- Uvođenje digitalnih tehnologija za upravljanje i optimizaciju resursa, poput pametnih sustava za kontrolu potrošnje energije i vode.

5. Kvalitativni ciljevi:

- Postati vodeća turistička destinacija u regiji koja je sinonim za održivost i inovaciju,
- Zadovoljstvo gostiju od minimalno 90% prema ocjenama posjetitelja, temeljenim na kvaliteti usluge i iskustava.

Ciljevi BIO resorta/ranch ne samo da su usmjereni na postizanje uspjeha projekta, već i na stvaranje trajne vrijednosti za zajednicu, okoliš i širu regiju. Projekt time postavlja temelj za buduće inicijative koje mogu koristiti slične principe i strategije.

2.KONKRETNE KOMPONENTE PROJEKTA

Projekt BIO resorta/ranch integrira različite aktivnosti i sadržaje koji odražavaju principe cirkularne ekonomije. Svaka komponenta osmišljena je kako bi pružila jedinstveno iskustvo posjetiteljima, potaknula ekonomski rast i doprinijela očuvanju prirodnih resursa.

2.1.REKREACIJSKI SADRŽAJI

Rekreacija je osnova turističke ponude BIO resorta/ranch, pružajući posjetiteljima raznovrsne aktivnosti koje spajaju avanturu, zabavu i povezanost s prirodom.

Vožnje hovercraftima: Specijalno dizajnirana staza uključuje travnjak i jezero, omogućujući posjetiteljima adrenalinsko iskustvo prelaska između kopnenih i vodenih segmenata. Tjedne utrke i organizirane grupne vožnje dodatno povećavaju atraktivnost ove aktivnosti.

Motocross staza: Posjetitelji mogu unajmiti motocross motore za vožnju na posebno pripremljenim zemljanim stazama. Pored individualnih vožnji, održavaju se i utrke koje privlače zaljubljenike u motocikle iz cijele regije, uključujući mogućnost dovoza vlastitih vozila.

Biciklističke staze i pump track: Uz biciklističke staze za rekreaciju, pump track omogućuje adrenalinsku vožnju za bicikliste svih uzrasta. Organizacija utrka i mogućnost najma bicikala povećavaju dostupnost ove aktivnosti.



Fotografija 3: Primjer pump track staze

Izvor: https://www.ertops2021.com/?product_id=316687226_62

Ribarstvo

Veliko jezero unutar resorta osmišljeno je kao idealna lokacija za ljubitelje ribolova. Aktivnosti ribolova dizajnirane su kako bi zadovoljile potrebe raznih profila posjetitelja:

Besplatno ribarenje za goste resorta: Posjetitelji koji borave unutar resorta mogu uživati u ribarenju, a ulovljenu ribu besplatno pripremiti u restoranu. Ova opcija promovira koncept „od jezera do stola“, naglašavajući lokalnost i održivost.

Plaćeni ribolov za vanjske posjetitelje: Gosti koji dolaze samo na ribolov plaćaju parkirno mjesto i težinu ulovljene ribe prema unaprijed definiranoj tarifi. Ovaj sustav stvara dodatni prihod i omogućava širu dostupnost usluge.

Jahanje konja

Aktivnosti s konjima osmišljene su kako bi pružile posjetiteljima nezaboravno iskustvo povezivanja s prirodom.

Grupno jahanje s vodičima: Posjetitelji se mogu pridružiti organiziranim grupnim jahanjima, koja uključuju vodiča ispred i iza grupe, osiguravajući sigurnost i užitak svih sudionika.

Individualno jahanje: Gostima je omogućeno i slobodno jahanje unutar sigurnog područja. Ove aktivnosti potiču rekreaciju, opuštanje i edukaciju o konjima, što dodatno doprinosi njihovoj popularnosti.



Slika 4: Škola jahanja

Izvor: <https://www.feuerberg.at/en/family/horseback-riding/>

Restoran

Restoran BIO resorta/ranch kombinira lokalne namirnice, održivost i visoku kvalitetu usluge kako bi stvorio jedinstvenu gastronomsku ponudu.

Dnevni meniji i gableci: Restoran nudi obroke po pristupačnim cijenama kako bi zadovoljio širu publiku, dok istovremeno pruža visokokvalitetna jela pripremljena od lokalnih i sezonskih namirnica.

Posebne večeri i noćni programi: Petkom i subotom restoran se transformira u noćni bar s glazbenim nastupima uživo. Ova opcija omogućava gostima da produže svoje večernje uživanje uz zabavni program.

Gastronomija utemeljena na održivosti: Većina namirnica dolazi s vlastitog imanja, uključujući povrće i meso, čime se smanjuje potreba za transportom i povećava svježina jela.

Smještaj za spavanje

Smještajne jedinice dizajnirane su kako bi kombinirale luksuz, privatnost i održivost.

Raznovrsne jedinice: Gosti mogu birati između različitih tipova smještaja, uključujući male apart-boxove i kućice s privatnim bazenima ili jacuzzi-jima. Smještaj je strateški raspoređen kako bi se zadržala privatnost svakog gosta.

Eko dizajn: Sve smještajne jedinice izrađene su od održivih materijala (staklo, drvo, laneno platno itd.), a njihovo grijanje i hlađenje temelji se na obnovljivim izvorima energije.

Stočarstvo i uzgoj bikova

Održivo stočarstvo ključno je za osiguranje visokokvalitetnih mesnih proizvoda i promicanje lokalne proizvodnje:

Uzgoj raznovrsnih vrsta stoke: Na ranchu se uzgajaju bikovi različitih domaćih pasmina čim se stvara njihova održivost, koristeći najbolje prakse stočarstva koje garantiraju zdravlje životinja i kvalitetu mesa.

Integracija s restoranom: Proizvodi od stoke koriste se u restoranu, čime se stvara zatvoreni krug proizvodnje i potrošnje unutar resorta.



Slika 5: Ekološki uzgoj goveda

Izvor: <https://www.farmprogress.com/>

Solarni paneli

Solarni paneli pružaju održivi izvor energije za potrebe resorta koji se nalazi na bivšim starim poljima nasada jabuka, ali i dodatni prihod kroz prodaju viška energije HEP-u. Korištenje obnovljivih izvora energije doprinosi smanjenju emisija CO₂ i pokazuje predanost projekta zelenoj tranziciji.

Poljoprivreda

Poljoprivredne aktivnosti resorta usmjerene su na lokalnu proizvodnju hrane i sirovina:

Uzgoj pšenice i povrća: Polja unutar resorta koriste se za uzgoj pšenice za proizvodnju brašna i povrća za potrebe restorana.

Edukativne radionice: Poljoprivreda također služi kao platforma za edukaciju posjetitelja o održivom uzgoju i cirkularnim praksama.



Slika 6: Edukativna radionica

Izvor: <https://eco-institute.org/garden-cooperative>

ZAKLJUČAK

Projekt BIO resorta/ranch predstavlja pionirski primjer kako se načela cirkularne ekonomije mogu uspješno primijeniti u turističkom sektoru, spajajući održivost, inovativne tehnologije i ekonomsku isplativost. Kroz pažljivo osmišljenu viziju, misiju i ciljeve, projekt pokazuje kako je moguće ostvariti višestruke koristi za investitore, lokalnu zajednicu i državu, istovremeno osiguravajući očuvanje okoliša i promociju društvene inkluzije.

Cirkularna ekonomija u projektu nije samo teorijski koncept već je praktično implementirana kroz različite komponente: od korištenja solarnih panela za proizvodnju čiste energije i uzgoja organske hrane za potrebe restorana, do razvoja ekološki prihvatljivih aktivnosti poput biciklističkih i motocross staza. Svaka aktivnost i sadržaj unutar resorta dizajnirani su s ciljem smanjenja ekološkog otiska, povećanja ekonomske učinkovitosti i stvaranja pozitivnog utjecaja na lokalnu zajednicu.

Jedan od najvažnijih aspekata projekta je njegovo nastojanje da spoji prošlost, sadašnjost i budućnost. Tradicionalne aktivnosti poput jahanja konja i poljoprivrede obogaćene su modernim tehnologijama i inovativnim pristupima, čime se zadovoljavaju očekivanja suvremenih turista, ali i promiče očuvanje lokalnih običaja i tradicija. Osim toga, projekt pruža mogućnost zapošljavanja lokalnog stanovništva, potiče razvoj ruralnih krajeva i doprinosi razvoju turizma kao pokretača ekonomskog rasta Hrvatske.

Vizija projekta usmjerena je na dugoročnu održivost, omogućujući ekspanziju i prilagodbu promjenjivim uvjetima na tržištu. Misija projekta osigurava da sve aktivnosti budu usklađene s osnovnim vrijednostima, dok jasno definirani ciljevi omogućuju praćenje uspjeha i kontinuitet razvoja. Kroz ovaj okvir, BIO resort/ranch ima potencijal postati ne samo uzorom za buduće projekte održivog turizma, već i važnim igračem u pozicioniranju Hrvatske kao predvodnice u zelenim i inovativnim turističkim praksama.

U konačnici, BIO resort/ranch nije samo turistička destinacija, već i platforma za stvaranje pozitivnih promjena. Njegov model integrira ekonomsku održivost s ekološkim očuvanjem i društvenom odgovornošću, pružajući primjer kako se može razvijati turizam u skladu s načelima cirkularne ekonomije. Svojim pristupom projekt potiče na razmišljanje o budućnosti turizma kao industrije koja ne iscrpljuje resurse, već ih koristi na način koji doprinosi rastu i prosperitetu svih uključenih.

BIO resort/ranch pokazuje da je moguće razviti turističku ponudu koja je i profitabilna i održiva, stvarajući trajnu vrijednost za sve interesne skupine i ostavljajući pozitivan trag na okoliš i društvo općenito. Ovakvi projekti ključni su za oblikovanje održive budućnosti, u kojoj su inovacije, zajedništvo i očuvanje prirode u središtu svih razvojnih procesa.

LITERATURA

1. Ellen MacArthur Foundation (2015). Growth Within: A Circular Economy Vision for a Competitive Europe. URL: <https://www.ellenmacarthurfoundation.org/> [pristup: 20.11.2024.]
2. Europska komisija. (2010). Europa 2020.: Strategija za pametan, održiv i uključiv rast. URL: <https://eur-lex.europa.eu/> [pristup: 20.11.2024.]
3. Baćac, R. (2011.): Priručnik za bavljenje seoskim turizmom – Korak po korak od ideje do uspješnog poslovanja. URL: <https://mint.gov.hr/> [pristup: 20.11.2024.]
4. Stić, D.: Marketing u turizmu & marketinški menadžment destinacija, Beretin, Split, 2010.
5. Stić, D.: Revitalizacija starih sela Dalmatinske zagore s business planom, Megaprojekti d.o.o., Zagreb, 2018.